

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURA, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

CALCULUL ȘI SOCOTEALA.

Tot omul care a umblat la școală a trebuit să învețe a calcula (computa) și a socoti.

În viața de toate zilele, la orice lucrare sau întreprindere economică, industria ori comercială, sau de orice natură, avem neapărată trebuință de a ști face mai înainte un calcul sau o socoteală bună. Și totuși, dacă examinăm mai ales viața poporului nostru, aflăm, că mai vârtos între economi, cei mulți lucră și azi fără de a-și face mai vre-un calcul sau socoteală.

Nu știu cei mai mulți nici azi cât e un kilogram, sau cât e o majă-metrică (100 kgr.) de cucuruz, grâu, secară, și să prefacă din cupă, litre și hectolitri, kilograme și măji-metrici etc.?

Nu cunosc cei mai mulți nici legile cele mai neapărat de lipsă în afacerile economice, comerciale și industriale.

De aici urmează, că oamenii de speculă (ovrei) să vâra în mijlocul poporului nostru și-l studiază, apoi folo-

sindu-se de neștiința lui îl ciupilesc așa precum ciupilește vulturul pe mielul rătăcit din virful unei stânci de munte.

Astfel săteanul nostru, prin neștiința de a calcula și socoti, cade jertfă în mâinile oamenilor fără suflet de dreptate și omenie, a oamenilor cari când e vorba de câștig nu cunoaște nici tată, nici soră, nici frate și nici Dumnezeu, pentru că la astfel de oameni banul și averea este Dzeul lor.

Din pricina neștiinței sale și că nu și știe face calculul și socoteala în nimic, — săteanul nostru nu va putea da înainte până nu se vor înființa în toate comunele instituții comerciale, anumite pentru trebuințele poporului.

Agenturile acestea ar avea să fixeze prețurile din localitate după prețurile de bursă, și să cumpere și vândă produsele țărănești dela mâna cea dintâiu.

De sine înțeles, că aceste agenturi ar trebui să fie puse anumite la cale ori prin băncile românești ori prin reuniunile existente, ori prin înființarea unor tovărășii economice.

Resultatul ar fi că săteanul nostru

fără știința de calcul și socoteală s'ar deștepta și n'ar mai fi ciupilit (exploatat) de străini, dar nici de ai sei, căci agentului, care ar cuteza a face greșeli i-s'ar detrage încrederea și din leafă și în fine s'ar mai putea rezulta și înființarea unei mari reuniuni economice Ardelene pentru trebuințele sătenilor români în genere. Reuniunea aceasta ar conduce totul.

Tot asemenea reuniuni s'ar mai putea înființa în părțile Orădene și la Lugoș ori Caransebeș, apoi în Sătmar etc.

Resultatul ar fi că mulți tineri de ai noștri cari a studiat câte 3-4. Clase gimnaziale, civile, ori comerciale ar putea trăi mai ușor făcându-se tot prin agenți dibaci spre folosul sătenilor și pentru întemeierea familiilor, a clasei de mijloc care ne lipsește.

Toate aceste știm, că trebuie să se facă și se vor și face cât mai curând.

Până atunci țara noastră suferă iar, mulți dintre domniile neamului nici nu abonează, nici nu cetesc foi economice, zicând că nu au timp de a se ocupa și cu asemenea lucruri bagatele ce nu i interesează.

FOIȚA

Impresiuni de călătorie.

— Prin Ardeal —

Am pornit dela Predeal (granița României) la 1 oră 20 min. Dela Predeal trenul scoboară în spre Brașov, unde ajunsei după o oră și după ce am trecut prin două tunele. La 2 ore 19 minute am sosit la Brașov. Aci m'am oprit câte-va ore din zi și noaptea trăgând la hotel Europa. Văzând orașul acesta frumos, cu zidiri pompoase, am privit gigantica biserică a sașilor, zidită din pietri negre (numită biserică neagră), tare spațioasă, lângă ea și re liceul sășesc văzui serioasa statuă a lui „Hönerus“. Duându-mă mai spre vest, către suburbiul Scheiu, locuit mai numai de români, am vizitat falnicul

gimnaziu român și școala comercială, edificiu cu o poziție admirabilă, unde gustă nectarul științei peste 1800 școlari din toată Transilvania, și puțin din România și Banat. După ce am privit sala festivă cu multele tablouri ale binefăcătorilor și fundatorilor acestui institut al muzelor condus de vrednicul director Virgil Oniț, mă dusei în Prund, unde am vizitat marea biserică românească cu patronul Sf. Nicolae, informându-mă că această biserică posedă o avere de circa 3 milioane cor. parte în moșii din România parte în țara Bărsei, din venitul cărora se susține marea ei personal, se contribuie la scopuri naționale, se ajută școlile și se dau o mulțime de stipendii.

Venind la vale spre gară către Blumena am văzut o mulțime de clădiri frumoase, mai toate ale statului. Mult m'a impresionat curățenia exemplară a stradelor din oraș și

pădurile frumoase, de care este încunjit. Am voit să mă sui și pe Tâmpa, unde să vedea statuă lui Árpád, primul rege al ungarilor, dar nu m'a ajutat timpul. Am plecat la hotel ca să-mi recreez puterile.

A doua zi, la orele 5 dimineața am început lungul drum în spre Budapesta.

Cerul se limpezise, prevedeam o zi frumoasă, dar cam cu tone, cum sunt cele mai multe zile din luna Iunie printre locurile muntoase. Ajungând la Bod privi colosală fabrică de zahăr. În spatele trenului să perdea tot mai mult din zare masivul Carpaților sudici, acești giganti puși între România ardeleni și cei din țara românească. Românii ardeleni formează majoritatea locuitorilor din Transilvania și de 1800 de ani își conservă prin vehemența evenimentelor și multele dificultăți istorice, naționalitatea și limba lor curată.

Fără calcul și socoteală nici la domnie nu poți ajunge, dar odată ajuns să nu uiți de cei rămași la întuneric, ci să le dai lumină!

O.

Expoziția „Asociațiunii“.

Drept întregire a comunicatului asupra „Părții etnografice“ a expozițiunii dăm de astădată următoarele:

Desp. B Stările poporului român dela țară.

Sect. IV. Tipul și portul țărănesc.

(§. 10.) 1. *Păpuși în mărime naturală* vor prezenta tipul țaranului român și porturile lui mai caracteristice după ținuturi, gen, etate, ocupațiune, anotimp și ocaziuni, și anume atât porturi vechi, cât și cele de astăzi.

(§. 11.) 2. *Păpuși în miniatură* (în înălțime de 60 cm) vor prezenta după posibilitate o colecțiune complectă a variațiunii portului femeiesc român din toate ținuturile țării.

3. *Colecțiuni de fotografii* (cel puțin în format „Cabinet“ și după posibilitate colorate) vor servi acelaș scop și vor avea să prezinte îndeosebi și tipuri caracteristice.

(§. 12.) 4. *Podoabe țărănești* (inele, cercei, ace, salbe, etc.).

Sect. V. Locuința țaranului român.

(§. 13.) 1. *Mobilierul de casă* se va prezenta în 3 camere țărănești, aranjate după cele 3 ținuturi principale locuite de poporul român din țară (Transilvania, Banat și comitate dintre Tisa și Murăș ale Ungariei). Și anume se vor expune numai exemplare originală, și caracteristice ale mobilierului țărănesc obicinuit (pat, masă, scaune, lavițe lăzi, cuier, lămpi, chipuri, etc.).

Trenul înaintează prin cele mai variate poziții, căci puține țări pot să ne ofere formațiuni atât de variate de teren și așa de încântătoare ca Transilvania. Aci dăm când de Olt, când de Mureș, Târnave și Someș riuri binefăcătoare, cari străbat acum sgomotos, acum lin toată Transilvania în întreaga ei lățime și oferă grandioase deliciuri.

Din gara dela Sighișoara admirai o mare biserică, înegrită de vremuri, așezată pe un deal în jurul căruia e respirat acest orașel săsesc, dar în a cărui ținut locuiesc mulți harnici români.

După 1½ oră, trecând prin Mediaș și Copșa-mică, ajunsei la Blaj. Din gara Blajului se zăresc maiestosele turnuri ale bisericii metropolitane românești. Blajul — un modest oraș românesc — este mare focar al culturii române din Ardeal de peste 100 de ani. Aci s'a format acea pleiadă de băr-

bași culti, cari prin un devotament fără pereche cătră popor, au luptat pentru ridicarea lui la un nivel apropiat de popoarele înaintate.

(§. 14.) 2. *Vase, tacâmuri.*

(§. 15.) 3. *Scule de casă* (topoare, bețe, biciuri, etc.) și

(§. 16.) 4. *Obiecte ocazionale*, întrebuințate la diferite evenimente și sărbători (la nașteri, cununii, botezuri, la sărbătorile religioase, cum sunt: țurca, ouă roșii, etc., și alte obiecte ce privesc credințele sau petrecerile populare.

Desp. C. Industria de casă.

Sect. VI. Industria textilă și alte industrii de casă.

(§. 17.) 1. *Torsu, țesutul și cusutul* vor fi prezentate cu toate mașinile și sculele lor cari după posibilitate vor fi puse în lucrare sub întreaga durată a expozițiunii, apoi

(§. 18.) 2. prin o colecțiune cât se poate mai bogată a *produselor* alese și originale ale acestor industrii și

(§. 19.) 3. prin colecțiuni de *mostre* de cusături și țesături. În fine se vor prezenta

(§. 20.) 4. și *celelalte în lustrii de casă* obicinuite la poporul român (impletutul olăritul, sculptura în lemn, etc.)

(§. 21.) Pentru aranjarea despărțăminte B și C. (sect. IV, V și VI) s'a făcut apel la „Reuniunea femeilor române din Sibiu“, cu rugarea ca aceasta să ceară și concursul celorlalte societăți ale damelor române din țară, eventual și al damelor singuratice cari le-ar putea sta într'ajutor.

Asociațiunea din a sa parte:

(§. 22.) a) a cercat despărțăminte sale, ca fiecare pe teritoriul său să adune un număr cât mai mare de obiecte caracteristice și originale dintre cele înșirate în §§ 10—20, și să invite fotografi de pe teritoriul lor, ca să par-

băși culti, cari prin un devotament fără pereche cătră popor, au luptat pentru ridicarea lui la un nivel apropiat de popoarele înaintate.

Aci au trăit metropoliții români, ca Ioan Vancea, cari și-au lăsat averile pentru cultura poporului român, pe care l'au iubit atât de mult, fiindcă s'au născut din sânul lui. Aci păstorește azi valorosul Mitropolit Dr. Mihalvi, are mai multe școli gimnăzium, și seminar de teologie și pedagogie, internate etc.

Și cum trenul înaintează spre nord, ne face posibilă o privire în spre Munții Apuseni — leagănul muncitorilor și seriosilor Moți, păstrători credincioși ai firei dacoromâne, viteji munților și soldați curăgioși.

La poalele Munților Apuseni să zărește orașul Alba Iulia, unde M. hai-Viteazul și a făcut triumfală intrare, după cucerirea Ardealului.

ticipe la expozițiune cu tablouri de fotografii ale porturilor românești (§. 11. p. 3.);

(§. 23.) b) va procura un număr de 20—30 păpuși în mărime naturală spre a fi îmbrăcate cu costume originale (§. 10.), și

(§. 24.) c) a autorizat direcțiunea școlii civile de lete să invite toate elevele din trecut și de astăzi ale acestui institut, ca să trimită păpuși în miniatură pentru colecțiunea de porturi amintite în §. 11. și să pună la dispoziție războiul numitei școle. Mai departe:

(§. 25.) a fost recercată și Reuniunea de agricultură din Sibiu, să expună colecțiunile sale de păpuși de mostre de cusături și țesături și „Albumul“ seu artistic.

CĂRBUNELE.

(Urmărire și fine.)

Cărbunele de lemn.

Se fabrică prin arderea nădușită a lemnului sau distilând lemne în vase de fer închise.

Cărbunele fabricat, în aceste moduri, din lemne ușoare de plop, castan, teiu etc. servește la fabricarea prafului de pușcă. Cel făcut din lemne mai grele (jugastru, stejar etc.) se numește *mangal* și se întrebuințează ca material de ars.

Cărbunele de lemn are însușirea de a absorbi gazurile, mai cu seamă pe cele vătămătoare, din care motiv să întrebuințează cu succes la filtrarea apei la desinfectarea latrinelor etc.

Funinginea, se formează prin arderea necompletă a substanțelor avute în carbon: lemne cărbuni, terebentine reșine. Tot firul de funingine e o particulă mai dură sau mai fină de cărbune.

Sunt cazuri când industria anume prepară funingine din terebentine, din

De la Aiud în sus, zărim chiar în bătaia vederii, puternicul defileu, cunoscut sub numele de: Cheia Turzii, o despătură a unui masiv, care duce spre niște prăpăstii asemănătoare infernului.

Pe la oarele ș-pte seara trenul se oprește 20 minute în gara Clujului fosta capitala Ardealului. Statul ungar a reușit să facă din Cluj, un oraș drăguț și cultural. Aci există o Universitate de la 1872, la care se desăvârșesc în cultură fiii Ungurilor, Sașilor și Românilor. Aci m'am oprit o zi, apoi am plecat la băile din Mehadia (Herculeane), unde voi petrece mai mult timp.

P. S.

reșine și din alte substanțe potrivite. Cerneala de tipar se face din funingine. Creioanele de desemn se fac din funingine amestecată cu lut. Tușul se face din funinginea fină a unor substanțe aromatice; adică bine mirositoare, din China.

Totuși nu ne tocmai place, când fumegă lemnele pe foc și nu ard cum e legea: dând mai multă funingine decât căldură. Și imediat cugetăm la »regula arderei«, la perfecționarea, la îmbunătățirea cuptoarelor și sobelor. Să dea căldură cât de multă cu material cât de puțin.

Cam așa a raționat și Râpo, vestitul ciurar din Suferefrig, când a mers la negustorul de sobe (cuptoare). Negustorul i-a arătat tot lucruri grele noue.

— Vezi, zice el, astea dau multă căldură și nu-ți trebuie nici pe jumătate atâtea lemne ca la altele.

— Bravo, adăoge Râpo, sărind tot sus de bucurie. Imi cumpăr doue de astea și atunci nu-mi trebuie nici un lemn.

Dar funinginea are multe întrebuințări în fizică și chiar în medicină. Prin analiză s'a găsit, că este alcătuită nu numai din cărbune, ci și din fenolcreozot, gaiacol, precum și în corp, special numit *absolină*, ce conține mult azot și care s'a întrebuințat la vindecarea oficei.

Cărnurile de porc ș'ar păstra foarte anevoios, dacă nu le-am »pune la fum.«

Antracitul e cărbune tare, îndesat foarte prețios ca combustibil (material de ars). Dar cuptoarele; în care se arde trebuie să aibă curent bun.

Cărbunele de pământ sau *hulia* este mai slab decât antracitul, fiind amestecat cu alte materii gudronoase și bituminoase (reșinoase). Cărbune de acesta se află și în apropierea noastră, pe valea Jiului. Exploatarea acestor terenuri de cărbune s'a început prin anii 1844—47 de către frații Holmann și Carol Maderspach. În 1896 au ajuns minele în proprietatea Societății miniere din Salgótarján. — Bazenu de cărbuni se întinde pe hotarele comunelor Petroșeni, Petrila, Livăzeni, Bărbăteni, Iscroni, Lupeni și Uricani, având vr'o 45 kilometri în lungime și 4—9 în lățime. Cantitatea cărbunilor scoși an de an se urcă la 500 000 de tone adică 500 milioane de kilograme și zilnic circulează câte 4—6 trenuri de povarră numai pentru transportul cărbunilor.

Materiile gudronoase și bituminoase sunt volatile adică evaporază dacă înferbântăm cărbunii. Din aceste materii volatile se scoate gazul aerian de iluminat, care dă lumină cu mult mai albă mai frumoasă decât petrolul. La destilația (adică înferbântarea cărbunilor în vase de fer închise) hulei, gazurile se conduc prin țevi.

Rămâne un cărbune foarte tare, foarte poros (găunoș), care se numește *cox* sau *cock*.

În același timp ce *coxul* rămâne pe fundul cazanelor, se adună la partea lor de deasupra un cărbune vârtos numit *carbon de retortă*, care se întrebuințează la facerea de unele ele trice.

Lignitul, e pe jumătate cărbune, pe jumătate altă materie.

Turfa, de asemenea. În strînsă legătură cu cărbunii stă păcura sau țiteiul, din care se extrage petrolul și alte materii însemnate în industria de astăzi. E curios, că la noi în Transilvania se află mai mult cărbune și mai puțină păcură. Jos, în șesul României, se afla mai multă păcură și mai puțin cărbune.

Chimist.

Dela

„Reuniunea de agricultură din c. Timiș“;

Adunarea generală de primăvară.

Reuniunea de agricultură din comitatul Timiș și-a ținut Duminecă în 26 Iunie st. n. adunarea sa generală de primăvară, la care a luat un număr mare de proprietari mari și proprietari mici parte. Adunarea a fost deschisă de presidentul Reuniunii, membru în casa magnaților Baron Iuliu Ambrozy, care salutând pre cei prezenți provoacă pe secretarul Geisa de *Heinrich* ca să cetească raportul anual. Cu luarea protocolului a fost încredințat referentul Nicolau *Iancu*.

Secretarul cetește mai întâiu o epistolă a fostului ministru de agricultură Bela de *Tullian* adresată Reuniunii, în care ministru și exprimă mulțămirea pentru sprijinul, cu care Reuniunea a contribuit la executarea agendelor pentru înaintarea economiei. La propunerea secretarului adunarea generală votează ministrului de agricultură mulțămirea pentru marea bunăvoință ce o arată în totdeauna față de Reuniune. Să cetește apoi raportul despre activitatea Reuniunii în anul 1904, din care raport estragem următoarele:

Pentru delăturarea crizei și a lipsei de nutreț Reuniunea în eara trecută 1904/905 a dezvoltat o activitate foarte frumoasă. Reuniunea a împărțit cu totul 6870 măzi metrice de fân de calitate primă, pe care tovarășilor agricole și altor societăți de caracter economic din comitat l'a pus cu prețul redus de 6 cor. 72 fil. pro maje metrică la dispoziție, ear' proprietarilor mari cu prețul de 7 cor., pe când prețul fânului în vremea aceasta era 14 cor. maja.

Mai departe a împărțit Reuniunea între economii lipsiți din comitat 126 vagoane lă țite de grâu și urluială de orz cu prețul tare moderat 7 cor. 70 fil. maja metrică. În lipsa sâmânțelor de primăvară au apelat 196 comune și însoțiri economice la Reuniune pentru exoperarea de sâmânțe cu preț mode-

rat. Reuniunea a împărțit conform acestui apel:

s. de cucuruz	17152.36	măzi	m. á	12	cor.
• • cartofi	14327.45	•	•	5.50	f.
• • trifoiu	135.42	•	•	160	cor.
• • lucernă	75.35	•	•	100	cor.

Cu privire la cultura plantelor și ameliorarea pământului productiv Reuniunea a înființat în anul trecut prima societate pentru plugul de abur în comitatul Timiș. Aceasta societate care stă sub presidul dlui Iuliu Ambrozy, a arătat următoarele rezultate: Pentru arat cu plugul de abur s'au încassat 18923 cor. 75 fil., dintre cari detrăgând spesele de 9072 cor. 10 fil., a rămas un venit de 9851 cor. 65 fil. Din acești bani s'a plătit pentru mașină 8551 cor., ear' pentru magazinul mașinei 300 cor. Restul de 100 cor. s'a pus în fondul de rezervă. O atențiune deosebită a arătat Reuniunea pentru răspândirea culturii a plantelor industriale. Așa s'a cultiyat de probă prin intervențiunea Reuniunii 385 jugăre catastrale cu tutun (tabac), 95 jug. cat. cu in, 91 jug. cat. cu cânepă și 47 jug. cat. cu sfeclă de zahăr.

Pentru propagarea prăsirei și culturii a vitelor Reuniunea a aranjat în Timișoara un târg de tauri (bici) împreunat cu premiere, ear' cu comunele Liebling, Stamora nemțească și Merczyfalva premieri de vite.

În favorul răspândirii cunoștințelor raționale economice. Reuniunea a aranjat în eara trecută prin referentul ei în 41 comune 72 prelegeri practice în limba poporului, ear' pentru dezvoltarea industriei de casă s'au ținut în 8 comune cursuri.

Dela comunele în care s'au ținut cursuri din industria de casă ministerul de agricultură a cumpărat prin Reuniune obiecte industriale în preț de 12000 cor.

Cu privire la mijlocirea lucrătorilor de câmp Reuniunea a mijlocit 2640 lucrători săraci lucru (vezi »Bunul Econom« Nr. 24 pag 3.)

În sinul Reuniunii sunt în present active 44 tovarăși (societăți) agricole comunale 21 societăți de lăptărie și 85 alte societăți de natura economică (pentru asigurare, consum, cereale etc.)

Numărul membrilor Reuniunii s'a urcat în present la 5000 de membrii. Reuniunea în anul trecut a ținut 2 adunări generale, 14 ședințe de comitet, 5 ședințe a secțiunilor de specialitate și 22 ședințe a comitetelor districtuale. Reuniunea dispune în present de o avere de 53878 cor. 86 fil.

Raportul să ia cu mulțumită la cunoștință.

Să alege apoi un comitet de 12 membrii din partea Reuniunii pentru comitetul stabilit al Reuniunilor de agricultură din comitatele din sudul Ungariei.

La sfârșit marele proprietar și membru în direcțiune Emeric Vargics face propunerea, ca Reuniunea, sau cel puțin 20 membrii ai ei să între ca membri în societatea comercială »Lloyd« din Timișoara. Scopul propunerii este, ca economii din comitatul Timiș să între în legătură mai strânsă cu comerțianții, ceea ce are în prezent o mare însemnătate pentru asigurarea poziției economilor și pentru apărarea cauzelor lor față de corporațiunile comerciale. Dl Vargics propune, ca Reuniunea să între ca membru în societatea »Lloyd« cu o taxă anuală de 400 cor., însă să și reserve dreptul de a delega în comitetul societății »Lloyd« 6 membrii de direcțiune, cari să represinte interesele Reuniunii și a economilor.

Adunarea generală primește propunerea cu unanimitate și încredințează oficiul central al Reuniunii a intra în legătură cu direcțiunea »Lloyd«-ului.

Nefiind altele la ordinea zilei, președintele baron Iuliu Ambrozy încheie adunarea sub mari aplause.

Situațiunea agricolă.

(Urmare).

Tutunul este mai slab numai în regiunile unde nu au fost ploii de ajuns.

Napilor le-a cauzat insectele mari stricăciuni. Totuș parțial se poate aștepta o recoltă bună.

Dintre *plantele de nutreț*: trifoiul și *luferna* au suferit mult în timpul iernii. *Măzăricea* promite rezultat bun, *cucuruzul* de nutreț se desvoaltă frumos.

Livezile sunt în general satisfăcătoare și bune. În unele locuri ploile au făcut stricăciuni fânului. Prospectele recoltei otăvii sunt favorabile în toată țara.

Pășunile sunt mai slabe numai în regiunea Tisei.

Situațiunea *viilor* este în general satisfăcătoare.

Prospectele recoltei *poamelor* sunt foarte diferite.

În *România* timpul a fost până acum foarte favorabil tuturor sămănăturilor, cari promet o recoltă extraordinară.

În *Spania* și *Rusia meridională* bântue o secetă îndelungată.

În *celelalte țări ale Europei* starea recoltelor e normală.

În *Statele-Unite* ale Americii atât sămănăturile de toamnă cât și cele de primăvară sunt foarte bune.

În *India* perspectivele recoltelor nu sunt tocmai bune și se prevede un deficit considerabil.

În *Maroc* și *Algeria* bântue o secetă prelungită.

În general situațiunea agricolă a țărilor celor mai producătoare străine e bună în genere.

Industrie și comerțiu

La inițiativa comitetului, suprem din comitatul Brașov s'a pornit o acțiune îmbucurătoare în interesul industriei locale de acolo. Anume văzând de strămarea și ruina, la care e condamnată industria din Brașov și cu ea și comerțul, mai cu seamă începând de pe la anul 1885 încoace, de când s'a închis granița spre România, s'a cugetat la un mijloc, prin care să poată salva ce mai e de salvat din falnică industrie a acestui comitat de graniță, odinioara atât de înfloritor, și anume la înființarea unei *Reuniuni pentru protejarea industriei locale*.

Biroul camerei comerciale a lăcrat apoi statutele, comisiunea exmisă le-a primit de ale sale, iară în zilele trecute s'a ținut adunarea pentru votarea lor și facerea pregătirilor pentru începerea acțiunii prin înființarea numitei Reuniuni.

Scopul Reuniunii este protejarea comerțului și industriei locale din comitat fără deosebire.

Reuniunea e absolut locală și nu stă în legătură cu nici o altă Reuniune de nici un soi.

Membrii Reuniunii pot fi toți cetățenii, fără deosebire de confesiune și naționalitate, de sex și de etate.

Taxele sunt pentru membrii fondatori K 20; pentru membrii protegători cel puțin 20 bani anual.

Mijloacele pentru ajungerea scopului sunt: ajutorarea meseriașilor, cursuri speciale industriale, expozițiuni, recomandarea firmelor și produselor lor, purtarea unui conspect al firmelor și anunțarea lor la clientelă, sprijinirea tuturor acelor acțiuni, ce ținesc la protejarea industriei și comerțului local și la restrângerea produselor străine de industrie și comerțiu.

CALENDAR ECONOMIC

Iulie.

Acasă. Dați zor și terminați sapa a 2 a a cucuruzului să se curețe șura și podurile, căci se începe secerișul. Adunați roadele până sunt în pârghă, să nu se scuture grăunțele. Peste grămezile de gunoiu, udați cu zama lui și cu apă, să nu se usuce, ba aruncați pe deasupra și puțin pământ. *Asigurați* fructele și nutrețele pentru cazuri de foc. Când cărați bucatele, puneți în car la fund pânze sau rogojini, să nu se risipească grăunțele scăturate, că chiar acestea sunt mai bune de sămânțe. Rapița îmblătiți îndată ce o aduceți acasă și în fiecare zi mișcați-o, să nu se încălzească și

vindeți-o, cât mai îngrabă. Curățiți buruienile din cânepa și pe care le scoateți muiati-o în vale?

În grajd. Cailor dați-le ovăs, căci au munca cea mai grea la căratul bucatelor. Seara scâlțați caii, dar nu fiind înferbintați. Curățiți grajdurile bine spălându-le și cu apă, apoi stropiți puțin carbol. Cailor ce muncesc nu le dați de mâncare nutreț crud. Scâlțați și vacile, boii și porcii, ear oile mânați-le seara la trece prin o vale, încetșor. Taurilor de prăsilă și tăurencilor dați-le în fiecare zi 1—3 litre ovăs. Tundenți mei și melușelele și le separați de oile mari. Lăsați berbecii la oi și la mioarele de 1½—2 ani, ca să aveți mei prin Decembrie și Ianuarie, când sunt mai cu preț. Lasați și verii la scoafe ca să vă fete în Noembrie, să aveți de crăciun și de tăiat câte un purcel. Gaștele lăsați-le prin ograda cu iarbă și pe lângă riuri.

Puneți cloșele pe ouă și prășiți pui de tot felul. Castrați (jugăniți) porcii de 2 luni și chiar cocoși și gascanii, că se îngrășe mai bine și cresc apoi sunt și mai cu gust la mâncare. Găștele bătrâne ciupeliți-le (smulgeți-le) de penele mai groase. Impedecați roitul albinelor, și puneți înaintea stupilor un crepuț cu apă, care să o premeniți pe zi de 2 ori, punând în apă puține pae să nu se înnece. Când vin razele soarelui direct spre stupi pune o pânză, ori o plată de nueli înainte să nu străbată prea tare ferbințele în stupi.

În grădină. Stropește florile și legumele sară și dimineața cu apă puțin stătută. Varza sau (curechiul) stropește-le cu apă săpunită și puțină peatră vântată să omoare omidele ce o bântuie. Oculează pomișori și trandafirii, cum am descris în foaie. Desfă legăturile dela cei oculați în Iunie. Sapă altoi puși din toamna trecută și din primăvară. Adună sămânța de ridichi tomatice, spinat, ceapă, napi și varză. Seamănă ridichi de earnă. Intoarce pepenii și dovlecii și fiind secetă — udă-i. Culegeți cerasule, vișinile, rozincinile, căpșunile, smeura, afinile și ce nu se petrec proaspete, faceți conserve, compoturi, vișinată, sirop, dulceață după metodele cele mai ușoare și practice, că bine vor cădea până la an. Propțiți pomii încărcăți de fructe bine să nu aveți pagube îndoite. Despica vițele căpșunilor. Adunați semințele de flori cât de multe, că în primăvara viitoare frumoși bani capeți. Ingrădină sapă conținuu împrejurul pomilor și i curăță de căței și de altoile prealungi, că numai așa se pot desvolta favorabil. Cosiți trifoaiele a doua oră și cosiți pela finea lunei otava prin grădini și prin livezile gunoite. — Adunați floricele de tei, de soc și altele de prin grădini și păduri căci sunt bune la ceai (teiuri) earna și la leac (doftorii) cu deosebire cele aro-

matice. Sădește spinat, ridiche, salată cu căpătină pentru toamnă și le udă cât mai adesea.

La vie. Plivește bineșor buruiana din vie, dar nu pe timp prea cald, căci se împedecă creșterea strugurilor. Pe la sfârșitul lunii e bine a mai săpa via și a treia oară așezându-i din nou aracii. Locurile goale din vie sapăle și sămână legume potrivite, sapă și pomișori tineri din vie și-i curăță rătunzind frumușel coroana. Pune proptele la pomișori, unde sunt fructe multe să nu se desbine. Având apă aproape pune măcar seara la rădăcini.

In livezi și pomișori se cere curățenie și afumă buțile din vreme

Spre luare aminte!

Cu 1 Iuliu v. a. c. invităm la abonament nou pe toți iubitorii și sprijinatorii acestei reviste.

Abonamentele să fac prin trimiterea cu mandat postal a prețului de **2 cor.** pe $\frac{1}{2}$ an, ori prin o corespondență cu termen de plată fixat pe 1-a Octombrie a. c. pentru cei cari nu dispun de bani gata.

Adresele abonenților, ocupațiunea și locuința cu poșta ultimă să fie legibil scrise pe mandat, ori să se pună nrul sub care a primit foaia până acum.

La terminul sus arătat vom fi siliți din cauza speselor mari ce le avem cu tiparul și expediția a sista trimiterea foii la toți, cari până atunci, nu-și vor trimite abonamentul.

Revista noastră se va tipări dela 1 Iulie începând numai în atâtea exemplare câte vor fi abonate cu bani gata.

Apelăm deci și de astă dată la toți stim. cititori pentru sprijin și încurajare, abonând și răspândind foaia noastră în cercul cunoșcuților lor.

Administrațiunea
„**Bunului Econom**”

NOUȚĂȚI

Anuarul școlii civile de fete din Sibiu, pe anul 1904/5 a apărut zilele aceste. În fruntea lui e o descriere de călătorie: De pe țărmurile Campaniei și Siciliei, de dl prof. Victor Pacală. Apoi urmează știri școlare, din cari aflăm, că numărul elevelor a fost 95, toate române. Din aceste 66 au fost în internat.

† Bratu Tipeiu, proprietar în Zărnești, care a fost un lărbat fruntaș și sprijinitor al înaintării comunei sale a repausat în 15

Iunie n. a. c. în etate de 84 ani, jălit de văduva, fratele protop. I. Tipeiu, fii, fiice, gineri și număratoase rudeni. Fie-i țărâna, ușoară!

Convocare. Despărțământul „Alba-Iulia” al „Asociațiunii” își va ține adunarea generală ordinară Mercuri în 12 Iulie a. c. în ziua de Sf. Petru și Pavel în școala din Benic la 2 oare d. a.

† **Necrolog.** — Duminică în 12/25 Iun. c. a răpăusat protoprezv. Temistocles Vorobchivici paroh în Suceava și vicar protopr. al acelu protopresv terat și parochul din Luca Nicolai Filivici. Fie-le țărâna ușoară și amintirea eternă.

Doctori noi. Au fost promovați în timpul din urmă la universitatea din Cluj următorii tineri români: *Ioan Glicu, Traian Ienciu, Romul Secoșan, Aurel Iuga, Sandu Baltinescu și Ioan Baltescu* doctori în dreptur ear *Dumitru Pav. I.* doctor în medicină.

Românii din Budapesta. Din Budapesta, ne vestește, ce Românii gr. or. de acolo și din jur nu vor să capituleze înainte intrigelor Grecilor, cari i-au scos (ca și pe români gr. orientali din cetatea Brașovului) de la administrația bisericeii numite grecești din Budapesta, ci s'au hotărât a-și reclama pe cale judecătorească drepturile lor față de biserica amintită grecomacedo-română.

Cei-ce s'au pus în fruntea acțiunii acesteia pentru recăstigarea drepturilor, sunt bărbați pricepători și mult espertați în astfel de cauze. Li-am dori numai, ca pe lângă cunoștințele și hărnicia lor, să aibă și un drum de noroc, să nu pițască ca cei din Brașov.

Noauă bancă în Bihor. În Vașcău (comit Bihor) s'a întemeiat o noauă bancă română, cu numele „Șoimul”. Capitalul social e de 50,000 cor. Dorim succese favorabile!

Petrecerea de vară. Tinerimea română din Turda și împrejurime invită cu toată stima la petrecerea de vară ce să va aranja Mercuri în 12 Iulie st. n. 1905 în hotelul „Europa” din Turda, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XXIII. (Turda) a „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” începutul la 8 oare sara. Venitul curat este destinat spre scopuri filantropice.

Comitetul aranjator.

Tnca Simonescu și Dr. George Proca, din prilejul cununiei lor au dăruit fondului de 20 baia al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, suma de 10 coroane.

Pe terenul expoziției naționale din București, în 1906 se va construi pe terenul barta țării românești repartisată pe județe.

În fie-care județ se vor construi case după modelele respective, în care vor locui săteni îmbrăcați în costumul local. În județe se vor expune tot felul de produse de industrie casnică.

Sămănturile în România. După rapoartele consulului austro-ungar din Iași sămănturile în Moldova sunt în o stare foarte frumoasă, cu deosebire cele de toamnă. Răpita, care nu a perit în eamnă, încă e frumoasă.

Prețioasele unei principese de coroană. Din Paris se anunță, că contesa Lonyy, soția de odinioară a principelui de coroană Rudolf, al Austro-Ungariei va vinde în curând la licitație o parte din bijuteriile sale pentru valoarea de 1 milion 15 mii de franci. Ea va vinde și vălul ei de mireasă, care i-a fost dăruit de damele din orasul Bruxella cu ocaziunea nunții sale, care a costat 30,000 de franci.

— O țire din străinătate spune că Norvegenii ar fi oferit coroana contelui *Elemér Lóryai*, soțul Stefaniei.

Inecat. În riul Sebeșului s'a inecat Mercuri săptămâna trecută scriitorul notarial din Șugag *Ioan Ilie*, voind să se scilde.

Fără nici un reclam crucea sau steua după electro-magnetică a Dlui Müller Albert, Budapesta V. *Vacász utca 42/G* a devenit renumită în toate părțile lumii.

Foarte mulți după folosința crucei sau vindecate de boale vechi, așa încât dela acesteia în toată ziua se scriu scrisori pline de mulțămire. Dlu fotograf *Eisschild Adolf* din *Cservenka* următoarele au scris: „De mult timp trebuie sămi arăt marea mulțămire ce o am față de aparatul aflat prin *Domnia-Ta*, asta înse cu adinsul am tăcut-o până acum, de oarece cu cea mai mare curiozitate am așteptat a afla, că nevasta mea, ce cu ajutorul crucei R. B. 86967. deveni iarăși de boala avută? prin urmare cu cea mai mare bucurie constate, că nevasta mea, care durind o peptul și stomacul avea în genere lipsa poștei de mâncare, dureri de cap și multe alte boale, cu ajutorul aparatului D-voastră sau făcut pe deplin sănătoasă, prin urmare aparatul D-voastră sunt silit al lauda și să recomandă fiecărui suferitor de boale.

Prețul aparatului mare 6 coroane.

Corneliu Demeter. Apotecar în Orăștie. Apoteca N. Vlad are de vânzare „peronospin” mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporiei, la stropirea viilor.

Acesta e probat că e cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vânăță sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lesne. E preparat meu propriu. Prețul unui pachet 40 fil, Fie-care pachet e provăzut cu numele meu, și cu instrucțiune de întrebuințare.

Stropirea cu „Peronospin” e mai bine dacă se face în zi senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar „Peronospin”-ul, afară de vii se poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stărpirea omidelor și insectelor stricătoare la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galție

Răscoala teribilă în Rusia

Precând luptele între Ruși și Japonezi în Extremul Orient se continuă cu înverșunare și Rusia adună rezerviști din toată țara trimțându-i pe câmpul de rebel, populațiunea rusă se arată foarte nemulțămătită cu procedura capului țării, a birourăției și a consiliului de rebel. Într-aga țară evenimentele sunt îngrozitoare.

În *Odessa*, cel mai comercial oraș al Rusiei cu circa 400000 de locuitori, în zilele recente s'a ivit nu turburări ori revoltă, ci curată *revoluțiune*. La acest act a participat chiar și marinarii încrucișătorului »Kneaz-Potemkin« mare vas de războiu.

Pe aceștea fălăiau steaguri roșii și duceau ca insurgenți cu ei un marinier mort împușcat de comandantul portului.

Lătinduse vestea aceasta răsvrătirea și grămădirea lucrătorilor din port fu act implinit.

Revoluționarii începură a bombardă orașul *Odessa*. Causale acestei resculări interne se vor vâdi adevărat mai târziu. Se zice că în 4 Iulie n. ordinea s'ar fi restabilit venind vice-admiralul *Krieger* asupra resculărilor cu mai multe vase de războiu, stabilinduse ordinea *Krieger* a plecat ear la *Sevastopol* lăsând spre a ținea paza și controlă cuirasatul »*Pobjedonoscev*«, dar încrucișătorul »*Potemkin*« noaptea a luat direcția spre portul *Constanța* (mare oraș maritim comercial al României). Acesta ajunsese Dumirecă seara în 2 Iulie n. cu un turpilor în fața *Constanței*.

În *Odessa* au auz 30 de vase de negot. Sunt morți și răniți cu mii; chiar și rezerviștii militari s'au resculat.

Fuga locuitorilor din Petersburg. *Kölnisch-Zeitung* dă știrea senzațională că din *Petersburg* au fugit în 48 ore peste 30 mii de persoane. Prințându-se 45 de incendiatori, acestia tură condamnați de consiliul de războiu la moarte și împușcați.

Lupta între Tătari și Armeni. Din *Geneva* se telegrafiază, ca în *Caucazia* în mai multe districte s'au întâmplat ciocniri sângeroase între Tătari și Armeni; 7000 de Tătari au pornit cu atac violent asupra orașului *Vagonchabad*, însă revoluționarii Armeni iau respins. Peste 600 Tătari căzură victimă.

Guvernul rus a inscenat rebel civil. Conte *Lutzau*, guvernatoarele din *Elisabethopol* și a dat dimisia din cauză, că afirmă a nu putea funcționa când chiar guvernul cu procedura s'a provoacă războiu civil. Se zice, că mișcarea *panislamistă* din *Caucaz*, a turcilor și a tătariilor ar fi susținută de poliția politică.

Fruntași și persoane marcante acuzate. »*Neue fr. Presse*« telegrafiază, că biurocrația a ajuns în o stare delicată.

Ea are de lucru cu judecarea multor persoane de rang înalt social și cu cașii socialistilor pentru agitațiuni politice. Șefii organizațiunii inginerilor, mecanicilor, advocașilor, semstvolului și conștituționaliștilor sunt făcuți culpabili de delict și crime.

Între acestia sunt bărbații politici cunoscuți ca: prinții *Dolgoruki*, *Ivov* și *Kovalevsky*, *Schachorowski*, *Petroncevic* ș. a. Advocășii colegii cu președinții lor s'au deschiarat solidarii cu acuzații lor colegi și cer a fi chemați și ei înaintea tribunalelor. Astfel procesele politice vor fi cu mii.

Cuirasatul *Kanlaz Petemkin* la *Constanța*.

Acest cuirasat rus plin de matrozii revoltători, cari au îngrozit *Odessa* ajunseră la *Constanța*. Ziarul »*Universul*« din *București* publică. Deși era o furtună mare »*Potemkin*« și torpilor nr. 267 ajunse în portul *Constanța*. Căpitanul de marină *Negru*, a plecat în inspecție la vaporul »*Potemkin*«. Într'o barcă făceau excursiune pe mare, câțiva ofițeri români. Soldații ruși de pe vas iau salutat cu respect *Convorbund* cu marinarii rușii spuseră, că sunt persecutați de alte vapoare pornite dela *Odesa*. Provițiune nu are decât pe 2 zile, suntem în pericol. Prinț cap. *Negru* și ofițerii acest cuirasat l'evaluară la 30 mil. ruble (7,650.000 Coroane). Depărtându-se *Negru* de vaporul »*Potemkin*« o șaluptă depe vapor cu 2 marinari: *Tanase Martucensco* și *Tanase Petrof* (român din *Chisineu* în *Basarabia*) porniră spre oraș a parlamenta pentru alimente. *Petrof* românește spuse că: Aseară au trecut pela *Sevastopol*. Acolo am întâlnit alte încrucișătoare, care ne salutară cu »hura!« ce însemnează fraternizarea cu noi și salvarea Rusiei. Întrebându-i »Dece v'ați resculat?« *Petrof* zise: Fiindcă comandantul a tăiat pe camaradul nostru *Omelciuc* eu sabia, nea îndemnat tractarea absolutică a guvernului nostru, traiul crud, evenimentele interne de răscoale și războiul nemilostiv dintre Ruși și Japonezi. Voim a răzbuna sângele nevinovat al fratelui nostru *Omelciuc*. Unde vi sunt ofițerii vaporului și căpitanul? Iam aruncat în mare! *Mechanic* la vapor funcționez eu zise *Petrof* că știu mecanica. Suntem solidari.

Pe *Omelciuc* cu greu nea succes a l'ingropa, că amiralitatea nea amenințat și pe noi cu moartea. La plecare din *Odessa* am tras 2 focuri de tun decalibru mare asupra unui suburbiu, apoi hotărârăm a pleca. În *Odessa* zac morții pe strade ca snopi pe câmp în Iulie. S'au resculat și rezerviștii. Socialistii din *Rusia* au organizat-o răscoală. Vaporul

»*Potemkin*« și a prins reflectoarele spre *Odessa*, deunde se temeau a fi urmăriți. Căpitanul *Negru* și alți ofițeri îi îndemnară a se retrage repede de pe coasta ocupată a nu se face complicațiuni diplomatice.

Atitudinea guvernului Român. Comandantul flotei din *Constanța* a primit depeșă »*Matrozilor de pe Potemkin să nu li-se dea nici proviant nici carbuni, nici licviduri?*« să li se comunice, că pot fi considerați numai ca desertori, deci ca atari pot debarca la *Constanța* desarmați și predând cuirasatul și torpilorul, în acest caz se pot bucura de deplină libertate.

Neacomodându-se ordinului flotila româna îi va ataca. La început matrozii declarară că nu pot părăsi vaporul, cereau 40 tone carbuni, 60 tone apă de băut, 8 boi, 200 kgr. slăină, 20 vedre vin, 200 kgr. săpun, 40 kgr. tutun 15 kgr. hârtie de țigară și 600 tone apă la mașină. Refuzându-le cererea au început a amenința că vor bombardă *Constanța*. A doua zi dimineața făcură încercare a intra în port, atunci crucișătorul român »*Elisabetha*« conform ordinelor sosite a dat *salve*. Matrozii înmărmuriră. Steteau pe gânduri să năvălească în port sau să plece înapoi, deși dispuneau de 1/2 milion de ruble, Marți »*Potemkin*« a părăsit *Constanța* dar nu s'a oprit la *Sulina*. Aceste incidente a produs la *București* enormă senzație.

Ultime Telegramme.

Constanța. Azi (4 Iulie c.) sosit aci un contraturpilor rus în urmărirea lui »*Potemkin*« cu 50 ofițeri marinari. N'au debarcat.

Petersburg. Incendiile cresc grozav, pagubele sunt deja peste 1/2 mil. ruble. *Linevici* a avut o mică luptă de artilerie. Pozițiile întărite le-a ocupat rușii cu asalt.

Tokio 600 călăreți ruși fură răsprinși lângă *Pinnulho*, perdură 400 soldați.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Del. 26 Iunie - 2 Iulie v. 1905.

Duminică	26	—	—
Luni	27	Agnita, Crașna.	—
Marti	28	Hunedoara, Reteag, Roșinău, Zorlențul-mare.	—
Mercuri	29	Berceniș, Făgț. Giula, Soporul-de-j. s. Foi	—
Vineri	30	Giuc-Sereda, Mediaș, Panciova, Poiana.	—
Sâmbătă	1	Bercaș Bogș-montană.	—
	2	Hal-nagiu-mare, Poiana sîr-tă.	—

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dumin. 3-a după Rusalii, cv. Mat. c. 6, g. 2, v. 3.

Dum.	26-C. David	9 Anatolia
Luni	27 P. Samson	10 Amalia
Marti	28 Chir. și Ioan	11 Pius
Merc.	29 (+) Ap. Petru și Pav.	12 Enric.
Joi	30 Sinod. 12 Ap.	13 Margareta
Vineri	1 Csma și Damian	14 Bonavent.
Sâmb.	1 Veșmânt. Mar.	15 Impărt. Ap.

Redactor resp. VASILE DOMȘA, prot. resbiter.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai »Cassei de păstrare din Mercurea« societate pe acții, pe baza concluzului adunării din 25 I. c., se convoacă

la o adunare extraordinară.

conform §-lui 16 din Statutele societății pe *Duminică în 16 Iulie st. n. 1095.* la 11 ore a. m. în localul societății din Mercurea, cu următorul

PROGRAM.

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.

2. Raportul direcțiunii în afacerea zidirei caselor inst.

3. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

În lipsa acționarilor recerși la adunarea generală din 16 Iulie c., conform §-lui 20 din Statutele societății, adunarea generală se va ține la 2 August st. n. 1905 cu același program, la timpul și locul deja indicat.

Domnii acționari, cari voiesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală sunt poștiți conform §-lui 17 din Statute a și depuné înainte de adunare, acțiile scrise pe numele lor, respective numele acelor, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență la cassa societății, eventual cu 48 ore înainte la cassa institutelor »Albina«, Sibiu »Cassa de păstrare«, Săliște »Sebeșana« Sassebeș, »Mielul«, Poiana și »Brădetul« Orlat.

Mercurea, la 25 Iunie 1905

Diracțiunea.

CUMPĂRAȚI!

Biblioteca »Bunul Econom«

Din această bibliotecă se pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ieboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.

2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.

3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțul lor«.

4. »Îngrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.

5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.

6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a ale îmbunătăți«.

7. »Agricultura generală. Lucrarea pământului. Plugul, grapi, tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul«.

8. »Îngrășemintele. Irigațiunile (udarea pământului)

9—10. »Prăsirea-paserilor de casă (găște hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicle), gășcele, rațele, porumbii (porumbei)«.

11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara orzul, ovésul, meiul, hrișca, cucuruzul (porumbul)«.

12. Cartoful, napul (șfeclă), inul, cânepa, rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.

13. »Economia cailor, vitelor mari cornoate și bivoliilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele au ase adresa la administrațiunea »Bunului econom« Orăștie, Szászváros.

Sunt potrivite pentru prelegerile publice populare și pentru toți agronomii și proprietarii de pământ.

Anunț.

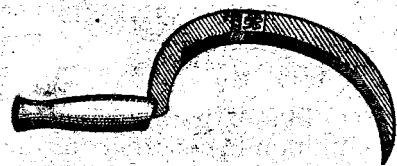
O cassă de fer mare (Wertheim & Wiese) și o ladă solidă de fer se află

de vânzare

la adm. tipografiei »Mimerva« în loc.

Tot acolo se află *praf de var carbonic* pentru desinfectare. Costă: 100 kgr. 40 cor. 1 kgr. 45 fileri.

Carol F. Jekeli în Sibiu.

SEGERI de calitatea cea mai bună de Știria.

Pentru 5 coroane

trimit 4½ chilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, viorele, reședă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezerédi nr. 3.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

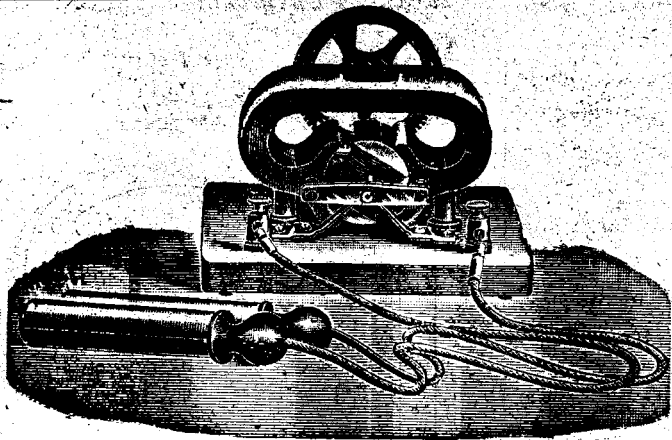
H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finantează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Diracțiunea.

„ELEKTROPHOR.“

Aparatul original american electro-medical se poate singur folosi, contribuie la întinerirea și lungirea vieții.

Electricitatea este viață!

Dau sfat tuturor omeniilor de o construcție mai slabă și procure acest aparat, căci el conferind electricitate, încălzește nervii, reînnoiește sângele, agerește simțirile, activează o lucrare normală a sângelui și a sistemului nervos, scutește de multe morburii.

Dr. Bourg, membru al facultății de medicină din Paris astfel raportează: Prin intermediul acestui aparat s-au vindecat nu numai podagra, reumatismul, junghiuri, histerie, astmă în sute de cazuri, alinând toate acestea, unde măiestria și diligența medicilor în zadarnică, cer' a ajutat la toate epocile de nevrotate, auzul de cap, colică, surditate de urechi, insomnie, hypochondrie, cu descoperire la hemoroide a evaluat în câte-va zile, une-ori deja după câte-va ore o alinare miraculoasă și încoschi la cele mai grele morburii femești astfel holnavele tămăduire sigură și chiar la feneile în stare limitată. Prețul unui aparat mic, complet **20 coroane.** (Nu mai puțin de trei simțiri). Prețul unui aparat mare complet **30 coroane.** (Pentru vindecarea suferinzi orcebicoși). Trimiterea se face cu mandate postale sau prin ramburs.

ANTREFRISA ELECTROPHORA

Budapesta, VIII. strada Aggteleki Nr. 15/E.

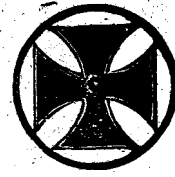
Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

vindecă și înviorază

pe lângă garanțe.

Deosebită atențiune rării, că acest aparat de 20

e a se da împrejur vindecă boale vechi de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârçituri de inimă, asma, auzul greu, sgârçituri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagra, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Căsul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprățiat și cercetat. Deja estinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

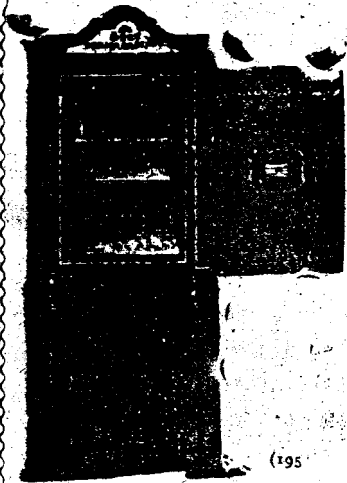
Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e: **MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.**

„MINERVA“ Institut tipografic în Orăștie.

Efectuește ori-ce lucrări aparținătoare artei tipografice.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate măsurimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri estine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvară privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Embrăviilor Nr. 3.

Strada Breckenbal Nr. 5

Fieț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea instituțului la 31 Decembrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual“ sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunt în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria: **Budapesta, VI, Andrassy-ut 20.**

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 12-52

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(189)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

23-52